

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Valtion ja Oulun kaupungin välinen kasvusopimus 2016–2018

TEM/2195/09.01.01/2015

9.6.2016

VALTION JA OULUN KAUPUNGIN VÄLINEN KASVUSOPIMUS

SOPIJAOSAPUOLET

Valtio: työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ulkoasiainministeriö, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliitto

Oulun innovaatioallianssin sopijapuolet:

Luonnonvarakeskus Luke
Oulun Ammattikorkeakoulu Oy
Oulun kaupunki
Oulun yliopisto
Oulun seudun koulutuskuntayhtymä (OSEKK)
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Technopolis Oy
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy

TARKOITUS JA TAUSTA

Kasvusopimusmenettelyn lainsäädännöllisenä perustana on alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoimien hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 45 § ja sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen (356/2014) 14 §. Valmistelussa on noudatettu em. lain mukaista menettelytapaa, jolla on varmistettu yhteensopivuus aluekehittämiss päätöksen ja maakuntaohjelman kanssa.

Valtion ja kaupunkiseutujen välisillä kasvusopimuksilla toteutetaan hallituksen kilpailukykykärkihankkeen toimenpiteitä alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen (AIKO) käynnistämisestä. Hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelman mukaisia strategisia yhteistyösopimuksia voidaan tehdä kaupunkien, kasvuvyöhykkeiden ja teemakohtaisten kaupunkiverkostojen kanssa. Sopimukset ovat luonteeltaan aiesopimuksia ja ne tehdään vuosille 2016 – 2018. Hallitus on linjannut tavoitteet sopimuksellisen politiikan toteuttamiselle talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa 20.10.2015.

Kasvusopimusmenettelystä vastaa työ- ja elinkeinoministeriö, joka asetti 11.2.2016 työryhmän kasvusopimusten valmistelua, seuranta ja arviointia varten. Työryhmään kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi edustajat ympäristöministeriöstä, liikenne- ja viestintäministeriöstä, valtiovarainministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, opetus- ja kulttuuriministeriöstä sekä Innovaatorahoituskeskus Tekesistä. Valinnat sopimusmenettelyyn hyväksyttävistä kaupungeista teki työ- ja elinkeinoministeriö Kilpailukyvyn aliministerityöryhmää kuultuaan.

Valtio tekee kasvusopimukset seuraavien hakijatahojen kanssa:

- 1) Valtion ja kaupunkiseutujen väliset kasvusopimukset:
Joensuu, Lappeenranta-Imatra, Oulu, pääkaupunkiseutu, Tampere, Turku ja Vaasa
- 2) Valtion ja kasvuvyöhykkeiden väliset sopimukset:
Uudenmaan liiton koordinoima Suomen kasvukäytävä, joka ulottuu Helsingistä Seinäjoelle sekä Turun kaupungin ja Uudenmaan liiton koordinoima itä-länsi suuntaisesti Etelä-Suomen halkaiseva Pohjoinen kasvuvyöhyke

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö tekee erikseen päätöksen MAL-verkoston ja seutukaupunkiverkoston esittämien hankkeiden toteuttamisesta osana kasvusopimusmenettelyä.

TAVOITE

Sopimuksen tavoitteena on Oulun kaupunkiseudun elinkeinoelämän kasvun, kansainvälistymisen ja kilpailukyvyn vahvistaminen. Sopimuksella tuetaan hallituksen kärkihankkeiden toteuttamista ja toimenpiteet kohdennetaan selkeästi muutamiin selkeisiin kehittämisen kärkisiin.

STRATEGISET PAINOPISTEET

Oulun seutu keskittyy korkeaan osaamiseen perustuvaan uuteen liiketoimintaan, jota kehitetään vuosina 2016-2020 valittuihin viiteen ekosysteemiin liittyen. Oulun innovaatioallianssin (OIA) osapuolet ovat sitoutuneet ja sopineet sisällöistä ja työnjaosta puitesopimuksella AIKA 22.03.2016. Sisällöllisinä kärkinä ovat OuluHealth- ja Teollisuus 2026 – ekosysteemit sekä näitä läpileikkaava ICT ja digitalisaatio ekosysteemi. Ketterä kaupallistaminen teema vastaa keskeisistä liiketoiminnan kehittämisen toimenpiteistä. Kaupunki tarjoaa kasvualustan Vetovoimainen pohjoinen kaupunkiteeman alla. Tässä yhteydessä keskitytään liiketoiminnan kasvua tukeviin vetovoimainvestointeihin ja kokeilukohteisiin älykkään kaupungin teeman alla.

Kasvua ja uusia työpaikkoja haetaan erityisesti kansainvälisiä liiketoimintaedellytyksiä kehittämällä. Valittuihin ekosysteemeihin liittyen Oulun seudulla on vahvaa kansainvälistä tutkimus- ja liiketoimintaosaamista. Esimerkiksi ICT ja digitalisaatio ekosysteemissä kärkiä ovat 5G-kehitys, sulautetut laitteet ja ohjelmistot, IC-suunnittelu, painettava älykkyys ja tietoturva.

Kaupunkiseudun tavoitteet perustuvat alueen osaamiskeskittymien - elinkeinoelämän ja korkeakoulujen - osaamiseen ja tukevat hallituksen kärkihankkeita. Tavoitteena on kasvu elinkeinoelämän ja korkeakoulujen välisen yhteistyön hyödyntämisen kautta. Hallituksen tavoitteena on viiden prosentin innovatiivisten hankintojen osuus julkisista hankinnoista. Kaupunkien, kaupunkien omistamien liikelaitosten ja kuntayhtymien investoinnit sekä maankäytön suunnittelu tarjoavat merkittävän mahdollisuuden, jonka avulla voidaan edistää myös yritysten uusien tuotteiden ja palvelujen referenssikohteita. Oulun kaupunki edistää osaltaan innovatiivisia ja kestäviä julkisia hankintoja. Oulu kaupunki on asettanut strategiassaan tavoitteeksi, että 20 % julkisista hankinnoista on innovatiivisia vuonna 2020.

Oulu ja muut alueen julkiset toimijat haluavat olla edelläkävijöitä innovatiivisten hankintojen kehittämisessä.

Oulun seudun kunnat edistävät uusien työllisyystoimenpiteiden käyttöönottamista ja työllisyyskokeilun käynnistämistä Oulun kaupunkiseudulla.

Kaupunki edistää maahanmuuttajien nopeaa työllistymistä ja yrittäjyyttä sekä hyödyntää maahanmuuttajien osaamista yritysten kasvun vauhdittamiseksi.

Tavoitteena on hiilidioksidipäästöjen vähentäminen vähintään 40 % vuoteen 2030 mennessä ja vähähiilisen kaupungin visio vuonna 2050.

Strategisia painopisteitä toteutetaan vahvassa yhteistyössä valtionhallinnon erityisesti TEM konsernin toimijoiden kanssa ketterä kaupallistaminen teemassa. Innovaatioiden kaupallistamiseen, yritysten kansainvälistymiseen ja ulkomaisten investointien houkutteluun kytkeytyvissä kehittämistoimissa tehdään yhteistyötä Team Finland –verkoston kanssa.

Oulu sekä Arctic Europe yhteistyöalueen toimijat edistävät Perämerenkaaren ja Arctic European yhteistyötä ja toimenpiteitä pohjoisen kasvun aikaansaamiseksi yhdessä elinkeinoelämän toimijoiden kanssa.

TOIMENPITEET

Kasvusopimuksen keskeiset toimenpiteet muodostuvat ekosysteemien valittujen painopisteiden konkreettisesta työstä ja toteuttamisesta.

Kasvusopimukseen liittyvällä AIKO rahoituksella vauhditetaan OIA ekosysteemityön käynnistymistä vuosina 2016 - 2018 seuraavasti:

TP 1: Ketterä kaupallistaminen (vastaa OIA:n yrittäjyys, kaupallistamis- ja yritysten kasvun aktiviteeteista). Tässä yhteistyö Team Finlandin kanssa tärkeää.

TP 2: Ekosysteemikohtaiset aktiviteetit (yritysten aktivoiminen mukaan ekosysteemien toimintaan), ekosysteemien yhteiset tapahtumat sekä yhteinen viestintä

Toimenpiteet ja työpaketin sisältö tarkentuvat vuosittain.

Lisäksi AIKO rahoituksella toteutetaan ekosysteemeihin liittyviä tarvittavia esiselvityksiä ja valmisteluhankkeita.

Hankintojen strateginen johtaminen ja innovatiiviset hankinnat

Kaupunki päivittää hankintapoliittisen ohjelmansa vuoden 2016 aikana. Se sisältää tavoitteet innovatiivisten ja kestävien julkisten hankintojen edistämiseksi.

Tavoitteiden toteutumista seurataan kaupungin omista lähtökohdistaan laatiman mittariston avulla. Seurattavat keskeiset tavoitealueet ovat:

- Hankintojen strategisen johtamisen kehittyminen
- Markkinoiden avaaminen ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien luominen yrityksille
- Innovaatioiden ja T&K-toiminnan hankinta

1. Älykkään kaupungin roadmap 2020 -mukaisten kohteiden innovatiiviset tontinluovutus- tai hankintamenettelyt
 2. Palvelualueiden ja liikelaitosten talousarvioprosessissa tunnistetut innovatiiviset hankintakohteet
- Innovatiivisten hankintamenettelyjen soveltaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö yhdessä Tekesin kanssa tukee innovatiivisten julkisten hankintojen valmennusta (INKA- ja Huippuostajat-ohjelma) sekä ympäristöministeriö yhdessä Motiva Oy:n kanssa kestävien hankintojen osaamisen ja toimintamallien kehittämistä.

Maahanmuuttajat

Kaupunki luo yhteistyössä alueellisten toimijoiden kanssa sellaisia elinkeinoelämän ja yrittäjyyden toimintamalleja, jotka mahdollistavat maahanmuuttajien osaamisen monipuolisen hyödyntämisen yritysten syntymisessä, kasvamisessa, kansainvälistymisessä ja viennin edistämisessä. Maahanmuuttajien alkuvaiheen palvelukokonaisuutta kehitetään erityisesti neuvontaa ja ohjausta oikealle koulutus-, työllistymis- ja yrittäjyyspolulle. Kaupunki lisää työssä oppimisen mahdollisuuksia alueellaan vakituisesti asuville maahanmuuttajille, kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden osalta yhteistyössä yliopistojen kanssa opinnäytetöiden ja harjoitteluiden kytkemiseksi alueen yrityksiin ja työelämään.

Kaupunki edistää maahanmuuttajien ja kansainvälisten osaajien verkostoitumista ja etabloitumista yrityselämään.

Työ- ja elinkeinoministeriö tulee osaltaan sopimuskauden aikana järjestämään tilaisuuksia, joissa esitellään suurimpien kaupunkien hyviä käytäntöjä maahanmuuttajien osaamisen hyödyntämiseksi.

Resurssiviisaus ja hiilineutraalisuus

Oulun kaupunki edistää yhdyskuntasuunnittelussa, investoinneissa sekä hankinnoissa hiilineutraalisuutta ja resurssitehokkuutta sekä jakaa ja viestittää parhaista käytännöistä.

Uuden "Covenant of Mayors for Climate and Energy" – sitoumuksen valmistelu on meneillään ja tavoitteena on saada sitoumus kaupunginhallituksen päätettäväksi vuoden 2016 aikakana. Sitoumus sisältää sekä ilmastonmuutoksen hillinnän että sopeutumisen.

TOTEUTUS, SEURANTA JA RAHOITUS

Sopijaosapuolet edistävät kasvusopimuksessa esitettyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista omassa päätöksenteossaan sekä huomioivat ne kansallisten politiikkalinjausten valmistelussa. Kasvusopimuksen sisällöllisiä painopisteitä edistetään mm. ELY-keskusten ohjauksessa.

Oulun kaupunki ottaa kasvusopimuksessa sovittujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisen huomioon strategiassaan ja talousarviossaan, kaavoituksessa, omistajapolitiikassa ja konserniohjauksessa sekä muussa päätöksenteossa.

Pohjois-Pohjanmaan liitto huomioi kasvusopimuksessa esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet maakuntasuunnitelman, maakuntakaavan ja maakuntaohjelman sekä sen toimeenpanosuunnitelman laadinnassa.

Valtio-osapuolen sitoutuminen sopimukseen määriteltiin keväällä 2016 valtioneuvoston periaatepäätöksellä, jossa linjattiin valtion tahtotila ja tuki eri sopimusmuodoille julkisen talouden suunnitelman ja talousarvion puitteissa. Valtion rahoitustoimenpiteet edellyttävät eduskunnan päätöstä. Toimenpiteitä toteutetaan valtiontalouden ja kaupunkien kehysten ja talousarvioiden puitteissa.

Työ- ja elinkeinoministeriön rahoitus on alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen (AIKO) määrärahaa (momentti 32.50.40). Alueelliset innovaatiot ja kokeilut -määrärahalla toteutettavien hankkeiden rahoitus osoitetaan Pohjois-Pohjanmaan liitolle, joka tekee rahoituspäätökset yksittäisille hankkeille. Rahoitettavien hankkeiden tulee olla sopimuksen- ja lainmukaisia.

Kaupunki seuraa sopimuksen toimeenpanoa ja raportoi siitä rahoittajalle ja työ- ja elinkeinoministeriölle. Raportointi voi olla myös hankekohtaista.

Oulun kaupunki sitoutuu käyttämään AIKO-rahoitusta sopimuksen mukaisesti. Rahoittaja voi tehdä rahoituspäätöksiä sen jälkeen kun kaupunki on toimittanut sille ja työ- ja elinkeinoministeriölle täsmennetyn käyttösuunnitelman. Rahoituksen käyttösuunnitelmaa voidaan päivittää tarpeen mukaan.

Toimenpiteitä voidaan tarkistaa sopimuskauden kuluessa. Mahdollisista sopimusmuutoksista neuvotellaan niitä koskevien osapuolten sekä työ- ja elinkeinoministeriön kesken ja niistä sovitaan kirjallisesti. Muutos tulee voimaan aikaisintaan sen jälkeen kun sopimuksen muutos on allekirjoitettu.

Sopimus on voimassa vuoden 2018 loppuun saakka.

ALLEKIRJOITUKSET

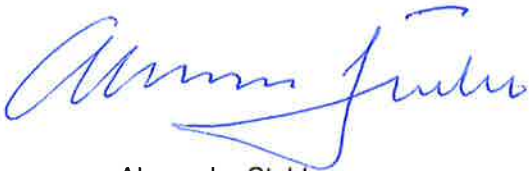
Helsingissä 9.6.2016

Olli Rehn
Elinkeinoministeri
Työ- ja elinkeinoministeriö

Jari Lindström
Oikeus- ja työministeri
Työ- ja elinkeinoministeriö

Alexander Stubb
Valtiovarainministeri
Valtiovarainministeriö

Sanri Grahn-Laasonen
Opetusministeri
Opetus- ja kulttuuriministeriö

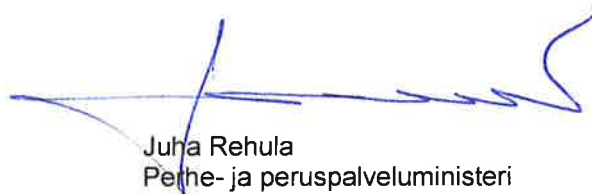
Anne Berner
Liikenne- ja viestintäministeri
Liikenne- ja viestintäministeriö

Kimmo Tiilikainen
Maatalous- ja ympäristöministeri
Ympäristöministeriö/Maa- ja metsätalousministeriö

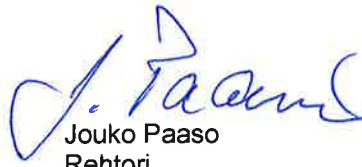
Lenita Toivakka
Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri
Ulkoasiainministeriö

Juha Rehula
Perhe- ja peruspalveluministeri
Sosiaali- ja terveysministeriö

Mari Walls
Pääjohtaja
Luonnonvarakeskus Luke

Jouko Paaso
Rehtori
Oulun ammattikorkeakoulu Oy

Matti Pennanen
Kaupunginjohtaja
Oulun kaupunki

Jarmo Paloniemi
Kuntayhtymäjohtaja
Oulun seudun koulutuskuntayhtymä

Jouko Niinimäki
Rehtori
Oulun yliopisto

Hannu Leskinen
Johtaja
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri

Marko Lind
Johtaja
Technopolis Oyj

Antti Vasara
Toimitusjohtaja
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy

Matti Ränä
Ylijohtaja
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Pauli Harju
Maakuntajohtaja
Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliitto